

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

LUONTOPANEELIN AJATUKSIA KIERTOTALOUSOHJELMAN VALMISTELUUN

JANNE S. KOTIAHO

Suomen Luontopaneelin puheenjohtaja
Ekologian professori, JYU.WISDOM -tutkimusyhteisön johtaja,
Jyväskylän yliopisto

NÄYTTÖÖN PERUSTUVA TILANNEKUVA

- Ihminen on pilannut tai hävittänyt suuren osan luonnosta, sen lajeista ja luontotyypeistä
- Luonnon monimuotoisuuden ja sen tuottamien ekosysteemipalveluiden hävittäminen on nyt nopeampaa kuin koskaan ihmiskunnan historiassa
- Hävitys uhkaa ihmiskunnan itsensä hyvinvointia ja olemassaoloa
- Tarvitaan järjestelmämuutoksia

**Globaali arviointiraportti
biodiversiteetistä ja
ekosysteemipalveluista**

YHTEENVETO PÄÄTTÄJILLE

LUONNONVAROJEN KÄYTTÖLINJAUS

- ”Kiertotalouden määritelmä: Kestävä luonnonvarojen käyttö varmistetaan..”
 - / Käyttö varmistetaan?
 - / Eikö mieluummin pitäisi varmistaa luonnonvarojen käytön kestävyys
 - / Kielellä on väliä ja sanavalinnat vaikuttavat ajatteluun ja maailmankatsomukseen
 - / On syytä omaksua ja kirjoittaa, että tavoitteena on lisätä käytön kestävyttä ei niinkään kestävää käyttöä.
- ”vähemmällä enemmän”
 - / Olisi reilua sanoa suoraan, että nimenomaan vauraissa kehittyneissä yhteiskunnissa kuten Suomi kulutusta on vähennettävä.
 - / Maapallo on rajallinen, kehittyvien talouksien kasvun rajoittaminen ei liene optio, ja maapallon väestö edelleen kasvaa ja saavuttaa 10-11 mrd vuonna 2100.
- ”materiaalien käytön tehostaminen”
 - / Hieman epäselvää mitä tehostamisella ymmärretään ja voi pahimmillaan viitata myös käytön lisäämiseen.
- ”kotimaisten luonnonvarojen kulutuksen väheneminen”
 - / Miksi vain kotimaisen kulutuksen vähentäminen asetetaan tavoitteeksi?

LUONNONVAROJEN KÄYTTÖLINJAUS

- Yleinen huomio 1:
 - / Luonnoksessa puhutaan hiilineutraalisuudesta mutta ei luonnon kokonaisheikentymättömyydestä?
 - / Ilmasto- ja luontohaaitta ovat molemmat tavoiteltavan toiminnan negatiivisia ulkoisvaikutuksia
 - / Rajallisella pallolla jossa jo nyt 75 % pinta-alasta on ihmisen käytössä, luonnon kokonaisheikentymättömyys on pakko saavuttaa
 - / Tarvitaan selvä suunnitelma luonnon kokonaisheikentymättömyyden saavuttamiseksi
- Yleinen huomio 2:
 - / Luonnos keskittyy paikoitellen vahvasta talouskasvuun ja paikoin Suomen edelläkävijyyteen
 - / Kiertotalouden ydin olisi syytä selvästi olla näkyvissä eli kestävyiden lisääminen ja kulutuksen vähentäminen
 - / Tarvitaan selvä suunnitelma luonnonvarojen käytön vähentämiseen

DIGITALISAATIO

- Ilmastohaittojen arviointi
 - / Tuotteiden päästökertoimet mahdollistavat tuotekategorioiden päästöjen arvioinnin
 - / Digitaalisella automatisaatiolla on mahdollista kehittää päästökerrointen avulla kaikkien kirjanpitovelvollisten talouskirjanpito päästökirjanpidoksi
 - / Tuetaan automatiikan kehittämistä
 - / Kannustetaan/velvoitetaan yritykset ja muut organisaatiot pitämään päästökirjanpitoa ja raportoimaan siitä kuten talouskirjanpidostakin
- Luontohaittojen arviointi
 - / Tuetaan päästökertoimia vastaavien luontohaikkakertoimien kehitystyötä
 - / Tuetaan luontohaikkakirjanpidon kehittämistä
 - / Kehitystyön jälkeen kannustetaan/ velvoitetaan yritykset ja muut organisaatiot pitämään päästökirjanpitoa ja raportoimaan siitä kuten talouskirjanpidostakin
 - => Lähestyy Natura Capital Accounting Systemien tavoitetta

DIGITALISAATIO

- Mikä on digitalisaation vaikutus työllisyyteen?
 - / Vähenevätkö tuotannon työpaikat?
 - / Mikä vaikutus poliittiseen vakauteen / epävakauteen?

OSAAMINEN JA KOULUTUS

- ”Kestävän kehityksen periaatteiden ymmärrys on yhä tärkeämpi kansalaistaito”
 - / Kyllä, mutta...
 - / Kyse on kansainvälisestä tavoitteistosta, jossa pääpaino on yhteiskuntien kehityksessä ja suoraan taloudellisessa kasvussa
 - / Tarvitaan ymmärrystä kokonaisvaltaisesta kestävyydestä, jossa huomioidaan ihmisen tarpeiden ja hyvinvoinnin lisäksi myös ei-inhimillisen luonnon hyvinvointi

KIERTOTALOUDEN TALOUDELLISET KANNUSTEET

- Otetaan käyttöön kiertotalous myös maankäytössä tavoitteena luonnon kokonaisheikentymättömyys
 - / Uudelleen käytetään jo kertaalleen käytetty maa-ala
- Luodaan taloudelliset kannusteet välttää koskemattomien tai vain vähän heikennettyjen luonnonympäristöjen käyttöönottoa
 - / Luontohaittavero kaikkeen luvanvaraiseen maankäyttöön
 - / Ensisijaisesti varmistettava luonnon kokonaisheikentymättömyys
 - Korvamerkittävä luonnon suojeluun ja ennallistamiseen
 - / Laaditaan verosta luonnon kannalta ylikompensoiva
 - Ylikompensaatio-osa käytettävissä normaalien verojen luonteisesti tai uutena innovatiivisena monimuotoisuuden turvaamisen rahoituskeinona

VEROTUKSEN PAINOPISTE

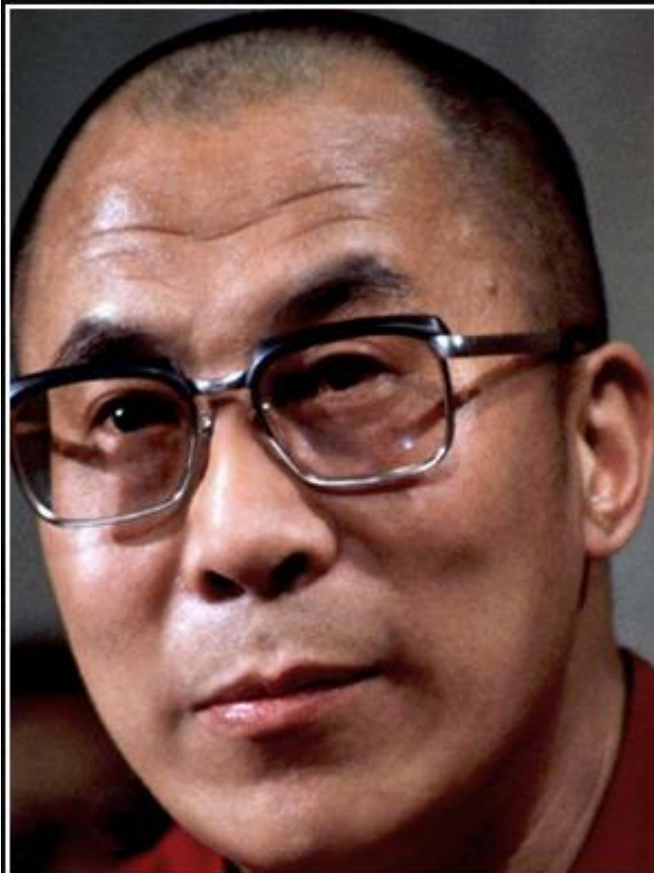
- ”Verotuksen painopiste on siirtynyt työn verottamisesta luonnonvarojen ja ympäristön kuormittamisen veroihin ilman, että kokonaisveroaste nousee”
 - / Haittaverojen tarkoitus on vähentää haittoja ja onnistuessaan verotulot pienenevät
 - / Siirtymässä on varmistettava verotulojen pitkäjänteinen kertymä
 - / Siirtymässä varmistettava verotuksen oikeudenmukaisuuden säilyttäminen

VAPAAEHTOISUUDESTA

- Itsekkäiden ihmisten vapaaehtoisuuden varaan ei kannata ihmiskunnan tulevaisuutta laskea
 - / Tuskin johtaa riittävään järjestelmätason muutokseen
 - / Asenteiden kohdalla vapaaehtoisuus ja ihmisen itsekkyyys voivat lyödä toisiaan korville
 - / Jos ei kannustetta vapaaehtoisuuteen keksitä velvoittava lainsäädäntö on hyvä ratkaisu
- Velvoittavat toimet ja lainsäädäntö ovat Suomessa hyvin toimivia keinoja
- Arvojen ja ymmärryksen muokkaaminen yhteiskunnassa laajasti, ei vain yrityksissä
 - / YLE:n 20:30 uutisten alle ja katsotuimpiin viihdeohjelmiin laaja yleishyödyllinen tietoiskukampanja kiertotaloudesta ja kestävyiden kokonaisvaltaisesta edistämisestä

LUONTOPANEELI KIITTÄÄ

It's unrealistic to think that the future of humanity can be achieved only on the basis of prayer; what we need is to take action.

— Dalai Lama —

AZ QUOTES